

Šaltinio gelmės pateikė staigmeną

Pasvalyje padarytas naujas geografinis atradimas – į Žalsvąjį šaltinį panėręs Rusijos speleologas nustatė, kad jis yra mažiausia dvigubai gilesnis nei iki šiol manyta.

Žalsvojo šaltinio gelmėse 11 minučių išbuvęs speleologas-naras A.Aksionovas (nuotr. dešinėje) jo laukusiems kolegoms išnėręs pranešė stulbinančią naujieną.
D.Letukaitės nuotr.

SIGITAS SAVICKAS

Panevėžio kraštas, garsėjantis karsto reiškinių suformuotu gamtovaizdžiu ir turistus stebinantis giliomis smegduobėmis, prieš kelias dienas pateikė dar vieną stulbinančią staigmeną.

Paaiškėjo, kad Pasvalyje esantis Žalsvasis šaltinis, įtekantis į Lėvens upę, yra dar unikalesnis, nei iki šiol manyta, gamtos objektas.

Į šaltinį pasinėręs Maskvos

(Rusija) speleologų klubo „Sokolniki-RUDN“ naras Aleksejus Aksionovas nustatė, kad giliausias Lietuvoje žinomas urvas yra ne 8 metrų, bet dvigubai gilesnis – 16 metrų.

Naujas geografinis atradimas

Į Žalsvąjį šaltinį pasinėręs rusas tapo naujo geografinio atradimo autoriumi.

Anksčiau buvo manoma, kad

urvas, iš kurio trykšta versmė, 8-ajame metre baigiasi akmenų ir uolienuų nuolaužų užtvara.

Tačiau A.Aksionovas nustatė, jog už užtvaros urvas šakojasi į dvi sales. Viena atšaka veda į Kalno gatvės pusę, kita – po Lėvens upę.

Šiaurės-šiaurės vakarų kryptimi atsišakojusios urvo salės plotis yra nuo 5 iki 10 metrų.

Ji nuožulniai krypta žemyn iki 15 metrų, ten lubos ir grindys tarsi susiglaudžia. Tačiau

aiškios susiliejiimo ribos nėra, lieka plyšys, užverstas nuo viršaus atskilusiomis uolienuų nuolaužomis, luitais.

Antroji salė savo struktūra labai panaši į pirmąją. Ji nuolaidi, nuožulniai gilėja nuo 7 iki 16 metrų gylio. Urvo plotis – nuo 5 iki 12 metrų, lubų skliautas nelygus, laiptuotas, jis siekia iki 5 metrų aukščio.

Ertmės grindys taip pat padengtos nuo lubų nukritusiais luitais. Panėrus gilau, salėse van-

dens tėkmės praktiškai nėra.

Nerti sumanė pamatęs šaltinį

Lietuvos speleologų klubo „Aenigma“ vadovas Aidas Gudaitis „Panevėžio rytui“ pasakojo, kad atostogauti atvykusiam kolegai – vienam iš žinomiausių Rusijos speleologų-narų A.Aksionovui – lietuviai nusprendė parodyti žymiausias šalies vietas.

Nukelta į 9 p.

Šaltinio gėlmės pateikė staigmeną

Atkelta iš 1 p.

„Neaplenkėme ir Pasvalio, nes čia trykštančio Žalsvojo šaltinio urvas – giliausias Lietuvoje”, – sakė speleologas.

Pasak A.Gudaičio, važiuojant į Šiaurės Lietuvą, klubo narė Saulė Pankienė rusui tvirtino esanti įsitikinusi, kad urvas yra gilesnis nei manoma. Svečias skeptiškai vertino jos spėjimą.

A.Aksionovas juokais moteriai pažadėjo, kad, jei ras gilesnį urvą, pavadins jį Saulės vardu.

Pamatęs Žalsvąjį šaltinį, požeminių ertmių tyrinėtojas ekspromtu sugalvojo jį nusiileisti. Vilniečiai skubiai surado nardymui reikiamą įrangą.

Lietuvei duoto pažado nepamiršo

Urvą A.Aksionovas apžiūrino apie 15 minučių.

„Nardymui iš anksto nesiurošėme, nes panirimas į šaltinį ypatingas, reikia laikytis griežtų saugumo reikalavimų.

Speleologui atvežėme, kaip reikalaujama, du nepriklausomus kvėpavimo šaltinius su atskirais reduktoriais ir kandikliais, tačiau jis galėjo vandenyje būti tik tol, kol iškvėpavo trečdalį deguonies”, – pasakojė A.Gudaitis.

Pastarojo reikalavimo reikia griežtai laikytis, nes deguonies turi pakakti išnirti į paviršių. Be to, speleologas privalo turėti oro rezervą, jei įvyktų nelaimingas atsitikimas.

Naro darbą apsunkina ir didelis slėgis.

Pasak A.Gudaičio, matomas urve buvo labai prastas, nes vandenį sudrumsčia nuo lubų krintantys luitai. Tai trukdo narui orientotis po žeme.

Į paviršių išniręs rusas sa-

vo pažadą, duotą lietuvei Saurlei, ištesėjo. Vieną salę jis pavadino „Saulėtąja”, kitai išrinkti pavadinimą leido jį lydėjusiems Lietuvos speleologų klubo nariams.

„Vienbalsiai nusprendėme įamžinti savo klubą ir antrąją salę pavadiname „Aenigma”. Lotyniškai šis žodis reiškia paslaptį”, – pasakojo A.Gudaitis.

Tyrimus tęs vasara

Vilnietis sakė, kad vasarą į Lietuvą atvažiuos 4 nardytojų grupė iš Maskvos (Rusija) speleoklubo „Sokolniki-RUDN”. Jie kartu su Lietuvos speleologų klubo „Aenigma” nariais apie savaitę tyrinės Pasvalio Žalsvąjį šaltinį ir Biržų rajone, Kirkių kaime, esančias užtvindytas

karsto įgriuvas.

Tada bus padaryta šaltinio urvo topografinė nuotrauka, ištirtos abiejų salių lubų, sienų bei grindų sanglaudos. Tikimasi atrasti tolesnių praėjimų, užtvindytų erdvių.

„Lietuvoje neturime tokių puikių psichologiškai pasiruošusių specialistų, todėl požemines ertmes tirs rusai”, – prisipažino A.Gudaitis.

Jis teigė, kad į Žalsvąjį šaltinį nerusio A.Aksionovo atradimas yra labai svarbus, nes įrodyta, jog versmės urvas yra giliausias Lietuvoje.

„Mūsų šūkis: „Neatrastas pasaulis”. Speleologai eina į nežinią, kur dar niekas nebuves, jie būna pirmieji”, – sakė Lietuvos speleologų klubo „Aenigma” vadovas A.Gudaitis.

Į paviršių išniręs rusas sa- Naujo geografinio atradimo Pasvalyje autorius – A.Aksionovas.

Rusijos speleologas į Žalsvąjį šaltinį nėrė ekspromtu, iš anksto tam nesirengęs. D.Letukaitės nuotr.